

- 10 Ompele sivusaumat saumurilla takakappaleen puolelta.
- 11 Taita helman 2 cm:n päärmeet tasalevyisesti. Käytä apunasi Mitta-Liisaa. Kiinnitä päärmeet nuppineuloilla.
- 12 Ompele helman päärmeet kaksoisneulalla oikealta puolelta.
- 13 Huolittele paita
  - solmi saumurin langat hevosenhäntä -solmulla
  - poista kaikki langan päät
- 14 Silitä paita:
  - silitä nurjalta puolelta
  - hihansuun ja helman päärmeet
  - kaikki saumat etukappaleeseen päin

PAITA ON VALMIS!

Päivi Bläuer ©
pblauer@tkukoulu.fi
www.tkukoulu.fi/~pblauer

Paita

nimi ja luokka _____

Muokattu kuvasta "Menier Chocolate". Firmin Bouisset, Camis, 1893.

Kuvion painaminen kankaalle

- 1 Kuvio painetaan ennen ompelua.
- 2 Mittaa tarkasti kuvion paikka ja merkitse se merkitsemistussilla.
- 3 Valmista painolaatta tietokoneella suunnittelemasi kuvion mukaan.
- 4 Kokeile painolaattaa ja sekoittamiasi värejä ensin kokeilukankaalle.
- 5 Paina kuvio suunnitelmiesi mukaan.
- 6 Muista huomioida saumanvarat ja päärmeet!
- 7 Aseta työ kuivumaan!
- 8 Kangasväri kiinnittyy pysyvästi silittämällä. Silitä kuvio silityслиinan läpi!

Tarkempia ohjeita kankaanpainosta löydät esimerkiksi Internetistä hakusanoilla kankaanpaino ja leimasinpainanta.

Painokuvion suunnittelu

1. Valitse jokin taidekuva tauluista, kirjoista, korteista tai internetistä.

2. Miksi valitsit tämän taidekuvan?

---

3. Kirjaa muistiin teoksen lähdetiedot :

tekijä _____

teoksennimi ja vuosi _____

© omistaja / kirja / internetsivu _____

---

4. Tallenna valitsemasi taidekuva digitaaliseen muotoon valokuvaamalla digitaalikameralla tai skannaamalla.

---

5. Etsi taidekuvastasi jokin pieni yksityiskohta, josta myöhemmin muokataan painokuvio.

Kaavan asettaminen kankaalle ja leikkaaminen

- 1 Taita kankaalle kaksi taitetta:
  - taita kankaan oikeat puolet vastakkain
  - aseta hulpiot keskelle vastakkain
  - taita kangas tasalevyisesti - lankasuoraan
- 2 Aseta ensin keskietu- ja keskitakakappaleiden kaavat taitteille.
- 3 Aseta pääntien kaitaleen kaava taitteelle.
- 4 Aseta hihan kaava kankaalle. Jos kaava ei mahdu näin taitetulle kankaalle, taita kangas hulpiot reunaan vastakkain.
- 5 Kiinnitä kaavat kankaalle nuppineuloilla. Tarkista vielä langansuunnat!
- 6 Leikkaa kappaleet kankaasta.
- 7 Merkitse kankaalle KE, KT ja kohdistusmerkit. Käytä merkitsemiseen merkitsemistussia tai leikkaa saksen kärjillä 2-3 mm syvyinen lovi.

- 6 Muokkaa moduli kaksiväriseksi:
  - tee moduli ensin mustavalkoiseksi:
Colours -- Decrease Colour Debth -- 2 Colours
  - muuta moduli seuraavaksi taas värilliseksi:
Colours -- Increase Colour Debth -- 16 Million Colours
  - väritä moduli haluamillasi väreillä:
Aktivoi **Flood fill** -työkalu
  - aktivoi väripaletti ja valitse sopiva väri
  - väritä värialue klikkaamalla hiiren vasenta korvaa
- 7 Tallenna muokattu moduli korvaamalla edellinen.

Paidan mallin valinta ja tallentaminen

- 1 Valitse paitasi malli.
- 2 Paidan pohjakuvan voi esimerkiksi piirtää itse tai tallentaa opettajan osoittamasta osoitteesta.
- 3 Paidan kuva tallennetaan omaan kansioon.

Kaavan piirtäminen

- 1 Piirrä kaava esimerkiksi Hyvä Sauma -kirjan kaava-arkilta.
- 2 Paidan kaavan osat ovat etu- ja takakappale, hiha ja pääntien kaitale.
- 3 Kaavan osat piirretään erikseen omiksi kaavoikseen kaavamuoville. Muista jättää tilaa myös saumanvaroilta.
- 4 Etu- ja takakappaleiden sekä pääntien kaitaleen kaava piirretään puolikkaana, koska ne leikataan kankaasta taitteelta. Keskietu (KE) ja keskitaka (KT) merkitään kaavaan katkoviivalla.
- 5 Kaava-arkilla on pyöreän pääntien kaava. Jos kuitenkin haluat V-pääntien, muuta pääntie opettajan ohjeiden mukaan.
- 6 Piirrä kaavoihin saumanvarat:
  - hihansuuhun ja helmaan 2 cm
  - muihin saumoihin 1 cm
  - taitteen kohtaan ei tule saumanvaroja (KE ja KT)Käytä saumanvarojen piirtämisessä apuna **Mitta-Liisaa!**
- 7 Merkitse jokaiseen kaavan osaan
  - langansuunta
  - ommelviivat
  - saumanvarat
  - kohdistusmerkit eli hakki -merkit
  - kaavan osan nimi
  - oma nimi ja luokka

Kuvioinnin rakentaminen Paint Shop Pro:lla

- 1 Avaa moduli Paint Shop Pro -ohjelmaan ja kopioi moduli leikepöydälle: **Ctrl + c** tai Edit -- Copy
- 2 Avaa paitamalli Paint Shop Pro -ohjelmaan omasta kansioistasi.
- 3 Rakenna painokuvio sommittelemalla moduleita paitamalliin:
  - Tuo uusi moduli leikepöydältä: **Ctrl + e**
  - Voit käänellä modulia: Image -- Rotate
  - Voit siirrellä modulia -työkalulla
  - **Ctrl + d** pysäyttää modulin paikoilleen
- 4 Tallenna kaikki suunnitelmat omiksi tiedostoiksi.
- 5 Kokoa suunnitelmiasi Word -tiedostoksi:
  - Avaa Microsoft Word -ohjelma
  - Tuo kuva sivulle: Lisää -- kuva -- tiedostosta --
  - Kokoa kaikki suunnitelmiasi yhdelle sivulle.
- 6 Tallenna Word -tiedosto omaan kansioosi!
- 7 Tulosta suunnitelmiasi (Word -tiedosto)

Tavoite

- paita valmistetaan joustavasta materiaalista
- paita kuvioidaan kankaanpainomenetelmällä
- tavoitteena on harjoitella mittojen ottoa, kaavoituksen perusasioita, vaateompelun työtapoja ja saumurin käyttöä
- toisena tavoitteena on harjoitella kuvankäsittelyohjelmalla (Paint Shop Pro) kankaan kuvioinnin suunnittelua

Palautus

- palautus ___ / ___. _____
- valmis tuote eli paita
- portfolio suunnittelun ja valmistuksen vaiheista sekä itsearviointista

Arviointi

- suunnitteluprosessi (itsenäinen työskentely, oma ideointi, ulkoasu, työvaiheiden suunnittelu)
- valmistusprosessi (itsenäinen työskentely, ohjeiden mukainen työskentely, työvälineiden hallinta, huolellisuus)
- portfolio (sisältö eli prosessien kuvaus)

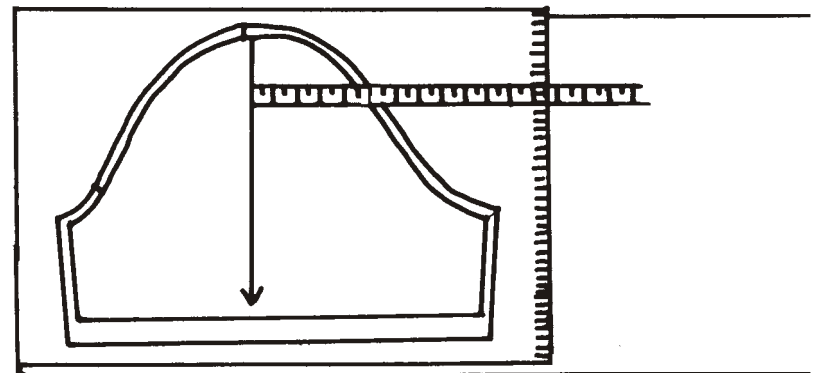
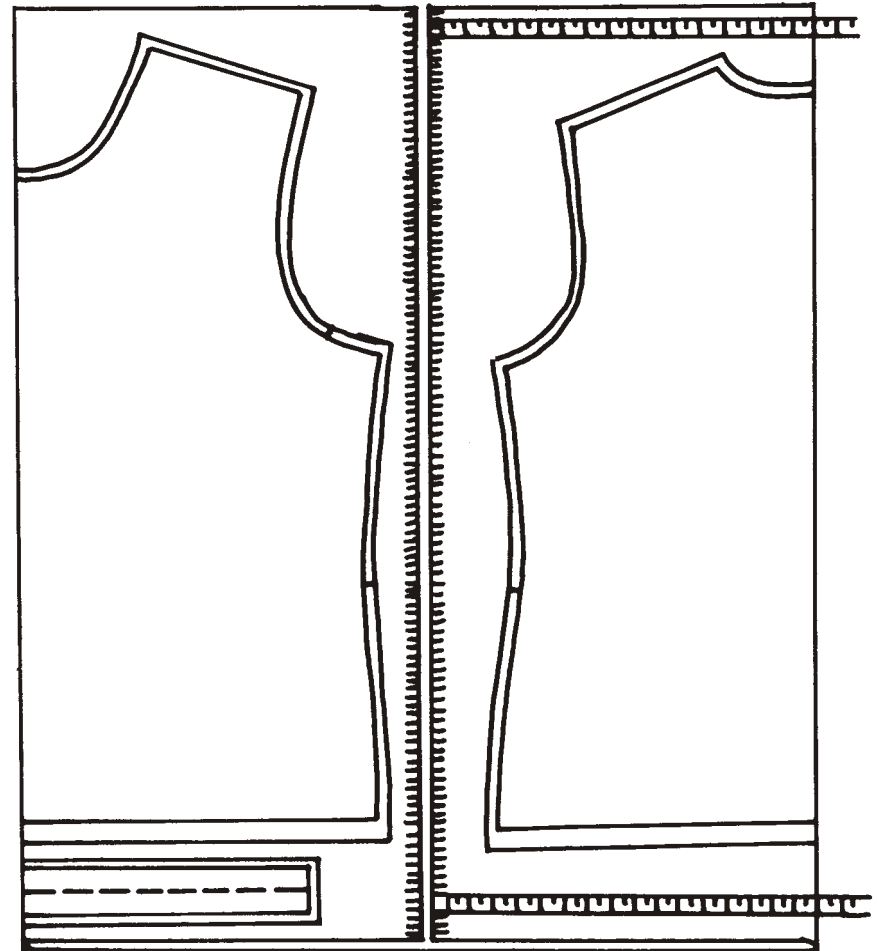
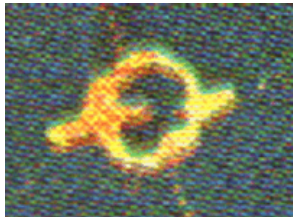
Paidan ompelu

Katso ohjeita paidan ompeluun myös Hyvä Sauma -kirjasta!

- 1** Aseta etu- ja takakappale oikeat puolet vastakkain. Ompele toinen olkasauma saumurilla takakappaleen puolelta.
- 2** Taita pääntien kaitale pituussuuntaan kaksin kerroin ja kiinnitä se nuppineuloin pääntielle kohdistusmerkkien mukaan. Kaitale on hieman pääntietä lyhyempi, joten kaitaletta pitää venyttää tasaisesti koko matkalla.
- 3** Ompele kaitale pääntielle saumurilla kaitaleen puolelta.
- 4** Silitä pääntien sauma alaspäin. Voit vielä tikata pääntien kaksoisneulalla.
- 5** Kiinnitä hihat nuppineuloilla kädentielle kohdistusmerkkien mukaan. Muista asettaa oikeat puolet vastakkain.
- 6** Ompele hiha saumurilla.
- 7** Taita hihansuiden 2 cm:n päärmeet tasalevyisesti. Käytä apunasi Mitta-Liisaa. Kiinnitä päärmeet nuppineuloilla.
- 8** Ompele hihansuun päärmeet kaksoisneulalla oikealta puolelta.
- 9** Aseta etu- ja takakappale oikeat puolet vastakkain. Kohdista kädentien kaaren saumat ja kiinnitä kohta nuppineulalla. Neulaa seuraavaksi sivusaumat. Kohdista tarkasti hihansuut ja helma.

Painokuvion muokkaus Paint Shop Pro:lla

- 1 Avaa tallentamasi kuva Paint Shop Pro -ohjelmaan.
- 2 Tarkista kuvan koko:
  - Image -- Resize -- pixels Widht noin **400** x Hight ?
tai - Actual / print size **cm**:nä
- 3 Tallenna muokattu kuva korvaamalla alkuperäinen kuva!
(pikakäsky: paina yhtä aikaa **Ctrl** ja **s**)
- 4 Rajaa kuvasta valitsemasi yksityiskohta, kuva-aiho eli moduli:
  - valitse **Crop** -työkalu
  - rajaa yksityiskohta hiirellä vetämällä vasen korva aktiivisena -- irrota vasen korva -- voit vielä korjata rajausta siirtämällä rajauksen kehystä -- tupla-klikkaa vasenta korvaa, jotta kuva rajautuu
  - Tarkista modulin koko senttimetreinä. Katso 2 kohta.
- 5 Tallenna moduli uudella nimellä!

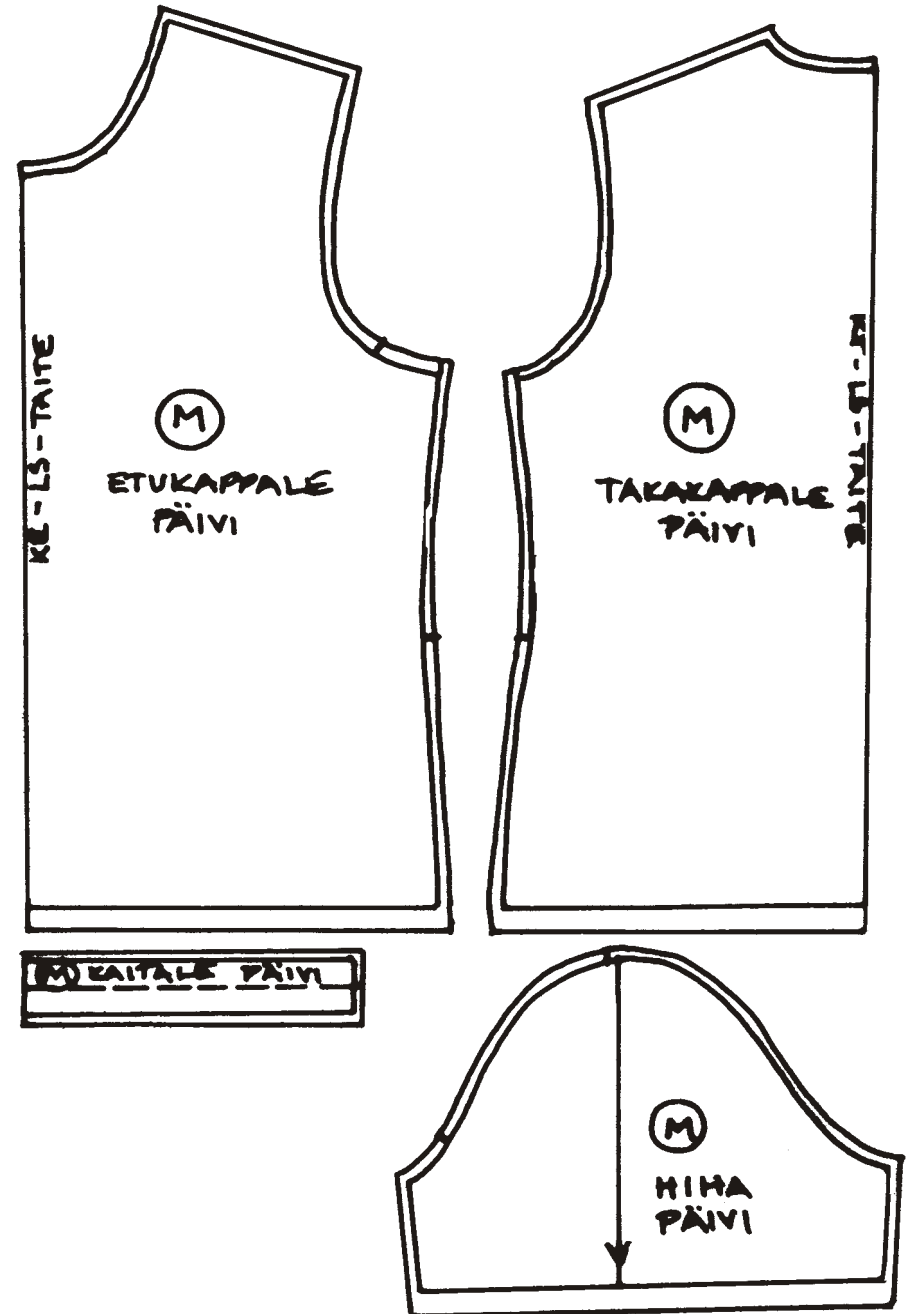

Paidan kuvioinnin suunnittelu

Tee vähintään kolme ehdotusta paidan kuvioinniksi.

- Mihin kuvioinnin voisi paidassa sijoittaa?
- Millaisia sommitelmia moduleista voisi rakentaa?

Piirrä ajatuksiasi sommitelmista!

Paidan valmistus

Mittojen ottaminen

- 1 Itseltä otetut mitat ovat helposti epätarkkoja. Pyydä siis kaveria mittaamaan!
- 2 Mitat otetaan aina mahdollisimman läheltä ihoa.
- 3 Paidan kokoa valittaessa tarvitaan seuraavat mitat.

vartalon ympäryys (RY) _____
vyötärön ympäryys (VY) _____
lantion ympäryys (LY) _____
paidan pituus _____
(mitta niskasta selkärankaan pitkin)
hihan pituus _____
(mitta olkapäästä lähtien)

- 4 Vertaa mittojasi Hyvä Sauma -kirjan mittataulukkoon.

OMA KOKONI ON _____

Merkitse kaavan osat

1	etukappale	9	pääntienkaari
2	takakappale	10	olkaviiva
3	hiha	11	kädentienkaari
4	pääntien kaarroke	12	sivuviiva / sivusauma
5	keskietu (KE)	13	helma
6	keskitaka	14	vyötäröviiva
7	langansuunta	15	vartaloviiva
8	kohdistusmerkki	16	pyöriön kaari
		17	hihansuu

